

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Thore Brogårdh, Hallaryd*
Härad: *Ögönge* Berättare: *Martin Hakansson, Kärraboda*
Socken: *Örkened* Berättarens yrke: _____
Uppteckningsår: *1964* Född år *1888* i _____

Kloka gubbar. s. 1-4.

*Gubbe berättade dödsfall på
hyrbogården. s. 3-5.*

ACC. N:R M. 16394: /

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

"Vi hade en gubbe här, som hette Falk, och så hade vi ju Neringen borta i Strönhult, och dessa två kunde verkligen en hel del. Här i trakten bodde en gång en soldat som hette Lous. En dag hade hans korblivit svårt sjuk, och han misstänkte då att det var någon som hade gjort den illa. Han gick därför till Neringen för att få denne till att sätta åt den som hade gjort hans ko dålig. Neringen gjorde som han hade blivit tillbedd, men nu bar det sig inte bättre än att Lous själv blev hårt åtsatt och svårt sjuk. Ja, det var på ett hår när att han hade dött. Då budades Falken dit, jag tror han var från Härlunda den där gubben. Nåja, Falken kom och undersökte Lous, och så sa han:

- Det är ju intet annat än du själv, som är orsaken tillnkons sjukdom. Du har ju gått och haft en nål i din halsduk, och den där har fallit av och kommit ibland det hö, som du fodrat kreaturet med.

- Männ de, svarade Lous, då önskar jag det onda all världens väg. Falk utövade sin magi och därmed blev såväl Lous som kon fullt återställda.

6/8-63

ACC. N:R M. 16394:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Vi hade ju också den här Jyssa Jösse. Det var bara en liten gubbe den där, och han bodde i Tostaholm. Jösse var mycket anlitad på sin tid. Om det t.ex. var något på tok, ja, då var det bara att traska till Jössen för att få hjälp och rätsida på det hela. Förr i världen lade de ut linnet på ängarna för blekning, och en gång var det en här i sockenen, som hade blivit bestulen på sin väv. Gubben, som var bedrövad över förlusten, gick då till Jyssa-Jösse för att få hjälp.

- Nåja, sa Jösse, det ska vi nog ordna fram, men då måste du först gå ut i skogen tre torsdagsmornar i rad, tigande och fastande, Om du ser något underligt ska du inte bli rädd.

Han gjorde som Jösse hade sagt, och på den tredje torsdagsmorgonen kom också mycket riktigt väven, men i ett sådant sällskap, att han blev alldeles vettskrämd, ja han sprang det fortaste han kunde mot hemmet. Det konstiga var, att efter den dan blev han faktiskt litet grubblande och underlig.

En gång skulle Jyssa-Jösse hjälpa till på ett ställe för att det

ACC. N:R M. 16394:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

skulle bli bra med brännvin där. Vid sådana tillfällen var det ju brukligt, att man använde sig av människoben. En kväll, när nu Jösse var på nämnda ställe, kom det en hästskjuts körande upp över liarna i rrasande fart, ja, somliga trodde, att det var hästar som skenade

- Åh, sa Jösse, det är nog några som vill tala med mej.

Han gick därför in i bränneriet, men knappt hade han humnit dit in, förrän han åkte upp i skorstenen med en hiskelig fart. Där uppe skrek han.

- Jag ser, att du släpper mej väl.

Då damp han genast ner så att askan flög omkring, ja nog kunde man förstå vad det var för besök han hade fått.

Neringen, som jag förut talade om, var inte dum han heller. En gubbe nere i Fröetorp hade ett bränneri, och för att få så mycket brännvin som möjligt, lånade han en dödskalle nere på kyrkogården. Denne låg nu vid fyren. för att där hjälpa till under bränningen. Det blev emellertid ett snöpligt slut på det hela, ty skallen

rullade in i härden och brann upp. På så sätt kunde ju inten gubben skaffa tillbaka skallen i samma skick som förut, det var ju stört omöjligt. Men när tiden för lånet började härma sig sitt slut, och då han nu inte kunde lämna tillbaka det lånade på den utlovade dagen, blev han nypt och plågad på alla sätt och vis. Då hämtade han Neringen, och denne manade bort den där gästen, som då började springa och skrika rent förgrymmat utanför.

- Ja, skrik du bara, sa Neringen.

Men därefter fick den här Nicklasson, ja, jag tror han hette så en sträng tillsägelse av Neringen, att samla upp all askan, som fanns efter dödskallen, och lägga denna i en säck.

/Se nu till, så att du får alltsamman med dej, förmanade han. Men när du rider dit, får du inte på något vis vända dej om, vad du än må höra, och när du kommer fram, går du direkt in på kyrkogården med det.

Nicklasson red på natten upp med den där påsen till kyrkogården, för att lägga alltsamman där. Han gjorde som han hade blivit

ACC. N:R M. 16394:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

tillsagd, och allt gick väl, ända tills han kom fram till kyrkan. När han bundit hästen vid ett träd, då blev det ett fasligt väsen, och en häftig storm drog fram. Han trodde då allra minst, att träden skulle brytas i stambitar. Hästen slet sig och skenade i väg mot hemmet.

-Då höll jag faktiskt på att vända mej om, sa han, men i sista ögonblicket fanna jag mej och slängde påsen över muren.

Men gubben berättade för far min, när de kom att tala om det här:

- Vet du, jag har känning av det där än i dag, Så snart solen går ner börjar det att nypas och väsnas med mej, Jag fick kanske inte all askan med mej den där gången.

Detta är vad far har berättat för mig och han hette Håkan Jakobsson."